

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ÓRAKOR.

Felelős szerkesztő:
MAGYAR BALINT.

Társzerkesztő:
RÁCZ PÁL.

Szerkesztőség: Rákóczy-uca 3. sz. Kiadóhivatal: Teleky-uca 5 sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhoz szállítva, vidékre postán küldve:
Egész évre 16 K || Negyedévre 4 K.
Félévre 8 K || Egyes szám 30 f
Külföldi előfizetéseknél a postabér megterítését kérjük

Hirdetések díjazás szerint. — Nyilttér áronkin 80 f.

A nyilttéri és hirdetési díjak előre fizetendők.

TELEFON SZ: 87.

UJSÁG

SZILÁNKOK.

A POLGÁRMESTER LEMOND. A polgármester nem mond le. Azután a polgármester ismét lemond és ismét nem mond le. Ha lemond, miért nem teszi, ha nem mond le, miért mondja? . . . Már szinte a hasunkba beszélnek ezeket a mondatokat az emberek. Utón-utófélen ez a jelszó járja s szinte már Damokles kardjaként függ a város feje fölött. Nem tartjuk lehetségesnek, hogy a polgármester ebben a komoly időben az érzékenykedő primadonna szokását venné fel, de a fentieknek folytonos ismételtetése már idegessé tesz mindenkit. Kiknek áll érdekükben, hogy lemondásba kergessék a polgármestert és kik azok, akik visszakönyörögik? Azt hisszük, hogy senkire. Elvégre a polgármesterre ha valamikor igen, úgy most nagyon is szükség van. A háboru alatt tilt be székébe, nem csoda hát, ha programját eddig meg nem valósíthatta. Nincs benne azonban okunk kételkedni, hogy ezután, normálisabb viszonyok között, meg nem valósítja. A polgármesternek most a város élén a helye. Ráérünk még nyugdíjba dugásán gondolkodni . . .

A MUNKÁCSI PÜSPÖKSÉGET Munkács város visszaadhajja. Lapjai erről írnak, bárha jámbor célzások álarca alatt, de mégis csak erről. Szó sincs róla, Munkács nagyot emelkednék sulyban és terjedelemben ha a nevé viselő püspökség bevonulna csendes falai közé. Ez ellen még nekünk sem volna jogunk felszólalni, ha okunk annál több is. A munkácsi püspökség Ungváron örök időkre berendezkedett. Az egész ruszin kultúra itt összpontosul. Ezeket az alkotásokat tehát csak úgy szétszedni és amolyan

T Á R C A.

Shakespearei hangulat.

— írta: Magyar Balint. —

Csendesen ülök eltompult szobámban. Ülök csendesen két leffüggönyözött kis ablak között álló íróasztalomnál. — Pepita fedülű füzet kerül a kezembe: egykori, Shakespeare olvasása közben írt jegyzeteim. Kint siralmas, könyes, keserves, rossz idő. Fájdalom, nyögés, bú, sóhaj-sereg. Kétes fény az elborult, ködös est alatt. Magam pedig ime találkozom Shakespeare-vel, összejövök azzal, aki olyan sokszor megvigasztalt régen . . . Miért nem hallgatnám ma is hatalmas nyelvének allegroval, andantéval, adadióval és végül megint allegro fináléval kifejezni szokott gyönyörű beszédjét? A napi melancholia, panasz, tépelődés után miért ne legyen ur fölöttem a harmonikus Shakespearei hangulat?

Ó sohasem akart lenni síró, nyivakoló „sip a sors ujjai között.” (Hamlet). Soha sem hiszi, hogy tetteinek igazsága csak a sikerekben állna. „Ne számírd az ész, mint képtelent; sőt használd eszedet, hogy a borusnak látszó igaz ki-

szinházi felszerelés módjára átvinni, nem kis feladat. De különben is Munkács megtagadná önmagát. Ennek a városnak ugyanis az a pechje, hogy mindene van, de semmije se otthon. A munkácsi vár például Palánkán van. A híres munkácsi torna Lucskán terem. A habzó munkácsi sört Órhegyalján főzik . . . Miért lenne csupán a munkácsi püspökség — Munkácson?

A faj érzés.

A faj-ézés, mint legáltalánosabb ható erő, szinezi, alakítja most a vén világot. A faj-ézés, mint milliókra menő egyénből alakult, tömeg-lélek befolyásol most mindent a népek életében. A faj-ézés mellett eltörpölnek hagyományok, idők, politikai és társadalmi intézmények. A faj-ézés négy és félévi vérrelés után is katonaságot, hadsereget teremt a pörből és országok határait huzza egyre kijebb és kijebb, húzza vonja nem-remélt messzire. Ezt ugyan letagadni nem lehet.

A népek fejlődésének első és legfontosabb törvénye a legujabb idők tanúsága szerint: a nemzeti öntudattá erősödött fanatikus fajézés. Hiába mondunk bármit: az elavult civilizációt is a még kulturátlan, tudattalan, de föltámadt, valószínűságon uralkodni kezdő fajézés rombolta le és az új világot, új civilizációt is a fajézés lavínája fogja megtermékenyíteni.

derüljön, az igaznak látszó hamis elboruljon.” (Szeget szeggel). „Szívre a pajst és vívjatok a pajzsnál erősebb szívvel.” (Coriolanus). „Gyakran magunkban fekszük a segély, amit a szív az egektől jönni vél.” (Minden jó, ha jó a vége). „Hol nem lehettem becsületes, ott hős sem voltam.” (Hamlet). „A balsors leszedheti ugyan az arc színét, de nincs hatalma a szív életén. (A teli rege). „Ami valódi szükség — óh egek! — adjatok türelmet!” (Leár király).

Igen, ő mindig bizik intelligenciájában, az aktivitásban, a becsület, a szív és a türelem diadalában . . . Csalódásról sohasem panaszkodik . . .

Különben Shakespeare-nél senkinek sincs elég oka panaszkodni. „Ki él úgy, hogy meg ne rontsák, vagy ne rontson? S ki hal meg úgy, hogy sirba ne vigyen egy-egy rugást — barát-ság fejében?” (Athéni Timon).

„Vannak nehéz játékok s a nehézség növeli bennük a gyönyört: silány munkát is lehet dicsőn végezni, szerény törekvés visz dus végre néha.” (A vihar).

Shakespeare-nál a tragikumot nem a véletlen okozza, hanem a félelem, a bizalmatlanság, a féltékenységek és a türelmetlenség. Pedig a természetnek milderre nincs szüksége. „Első természete-

Igen, s faji aspirációk segítő társakat vélték találni a legujabb időkben hangoztatott társadalmi eszmékben, és behódoltak azoknak, hogy ők, vagy legalább, hogy ők is érvényesüljenek. Legalább is nekünk úgy tűnik fel, hogy az uralomra jutó eszmékben földrészekint, országokonként a fajok ébrednek.

Látni fogjuk az emberi élet renaissance-ének egy új, izgalmasabb lelkibb világát. Az új társadalmi átalakulás titkos rugói között ott szerepelvén a faj, — a győzelem dicsőségében is osztoztnia kell annak. Ezt ma még talán kevesen vallják, hanem eljön az idő, amikor látni fogják és vallaniok kell.

És nekünk, örökön árva testvértelen magyaroknak is csak abban lehet egyetlen reményünk. A Shakespearei tragédia, amelyet ezer éve szenvedünk, végre világos látáshoz kell hogy vezesse fajunkat. Számunk számot tettünk eddig is, de külön-külön csoportosult tömegekben álltunk és a tömegekben nem a fajiság érényei, hanem inkább hibái mutatkoztak. Van nekünk egy különösen szép magyar szavunk: *megigézt*. Megigézi a szerelmes szerelmét, megigézi némely kigyó az áldozatát. Megigézi a szónok a hallgatóságát. Minket is — külön-külön tömegekben szétálló magyar népet is igézte szerelmes és csábító szavakkal

tes és legbiztosabb dajkáknak a nyugalom” — mondja. (Leár király).

A rabság utja nála a — sok szabadság. „Mi tett rabbá, Uram?” — „A sok szabadság.” „Mint a megzabálás a hosszú bőjtnék atyja, úgy a szabadság, ha tulozod, rabsággá fordul.” (Szeget szeggel). Viszont az uralomról ezt írja fel: „Aki birodalmát vérrel szerezte, véres, hűtlen bizalmat nyer csak.” (János király). Szóval: a magában véve rosszkezdettű tett meghűti a népek szívét. „Vérbe vetett alap nem biztosít, mások halála életet nem ad.” (U. o.) „A gőg és bukás egymást kísérti szokták.” (II. Richárd). „Annyi szent, hogy a rossz és jótalan kezdetnek mindig átkos vége van.” (IV. Henrik király.) „A bűn megéri és romlásban fog kitörni.” (U. o.) Pedig attól a jó Isten mentsem. „A háboru véres kardját soha ne lássa a frankok és angolok hona. (V. Henrik). De még a magyaroké sem. A háboruban „nagyvezérek egymást törve vesztik s élet, becsület, ország látják vesztét.” (U. o.) A háboru aljas és egoista lelkei között mit ér egy-egy Talbot nagylelkűsége és áldozatos hazaszeretete? „Kinek sebeitől szép a rút halál?” (IV. Henrik király.) A föld ittas lesz saját gyermekeinek vértől. „Oh szörnyű látvány, óh véres napok! Mig odakint oroszoknak küzdenek, bent szegény büntetlen bárányok lakolnak.” (U. o.) Az emberek odajutnak,

igéztek rútkigó szemekkel és igéztek nem fajunkból való, fajunkat nem ismerő, tán nem is szerető demagógok, akik politikusoknak és tudósoknak tölték föl magukat. És ha hibákat tettünk és erényeinket nem láttuk, ennek köszönhetjük.

Ha fajunk erényei mutatkoznak, megigézhetjük volna az egész világot, így magunk estünk a gonoszra hypnotizáltak színébe. Igen, körülöttünk áramló áramlatok folytán olyan állapotokba jutottunk, mint a hypnotizált ember. Fajiságunkból eredő gondolataink, érzéseink áthasonultak, legyőzettek, indulatokká fokozódtak — bár Isten látja lelkünket, hogy sohasem voltunk gonoszak és rosszak. Lehetünk szerencsétlenek és félrevezetettek, de beszámítható bűnről nem tudhatjuk vádolni magunkat. Minden jótól elszigetelt nép voltunk, de annál kevésbé voltunk elszigetelve a rossztól. Már pedig az ilyen helyzetbe jutott népnél amennyire nem egyéni az erény, éppen annyira sem beszámítható a netaláni vétek.

*

Hiszünk fajérzésünk föltámadásában. A gonosz megostál most minket és kihull belőlünk minden pelyva és az apró szemű konkoly. Az új társadalmi életben egymásra találunk. És erősen hisszük, hogy rátalálunk szomszédaink szeretetére és becsülésére is. Sem önző, sem kigyetlen, sem igazágtalan nem volt a magyar. Csak nem volt eléggé kényes a nevére, hitére, fajára. Az új tragédiát most emiatt szenvedte az új feltámadást is várhatja, ha tisztán meglát mindent. (mb.)

A cseh megszállás.

Vasárnap délután fél három óra lehetett, amikor egy ungvári bérkocsin megérkezett az ungvári megszálló csapat parancsnoka *Ciaffi* ezredes az elébe ment *Markóvszky* rendőrkapitány és dr. *Szöke* v. orvos kíséretében.

Már félkettőkor hullámozott fel és alá a szobranci úton a kíváncsi közönség. Férfiak, leányok, asszonyok és gyermekek vegyesen tolongtak a gyalogjárókon. A két órákor kivonult polgárőrség igyekezett visszaszorítani

hogy mondják: „Nincs más barátom, hogy elősegítsen, mint a sima ördögök és színöl tekintet.” (U. o.) A véreszívű és véreskező III. Richárdok uralma az ilyen meggyötörtek feltűrése már könnyű dolog és ők biztosra mondhatják: „Tudatunk a fegyver törvényünk a kard. (III. Richárd)

* * *

Shakespeare általában úgy találja, hogy sohasem a fenálló rendben van a hiba, hanem az emberek tökéletlensége miatt nincsenek a dolgok helyükön. Az a meggyőződése, hogy az emberi természet gyarlósága az, ami miatt van sok keserv, boldogtalanság és tragédia. A tiszta-látás hiánya. A tisztán látás pedig szerinte csak az élet tragikumainak átéléséből származhatik. Eszerint tragikumokra nagy szükségünk van. Szükség van Romeo és Julia, de Othello tragikumára is. Szükség a Macbeth, Lear király és Athéni Timon tragédiájára is. Csak a tragikumok tisztánlátásában tűnik ki az áldozatok ártatlansága. Aminek láttára a hős kénytelen azt mondani: „Már nem vagyok vitéz — minden kölyök elbírja venni kardomat”. „Végy csak egy nádszálat és tartsd Otello szívének s ő hátrafélép.” (Otello). „Jöjjön, ami jön. Nap s óra eljár, bármilyen rossz az idő.” (Macbeth.)

* * *

a tömeget, amely már a szobranci ucca végét teljesen ellepte. A közönség azonban a polgárőrök szándékát nem tudta megérteni. Így már az ezredes a tömeg sorfala mögött hajtott fel a vármegyeháza dombjára, amely mégis ment maradt a kíváncsiskodók tolokodásától.

A vármegyeháza előtt ott vártak: *Bánóczy* Béla vármegyei főjegyző, mint alispán helyettes, a vármegye részéről, *Berzevicsy* István Ungvár város polgármestere, a város részéről; dr. *Szöke* Andor, városi orvos mint tolmács; a ruszin néptanács részéről pedig *Suba* Gy. kanonok. Ott volt még dr. *Bóna* Pál rendőrkapitány, egy rendőrtisztviselő, a városi főjegyző és egy helybeli újságíró.

Az ezredes kiszállván a kocsiból a várakozók elé lépett, amidőn a városnak és a vármegye egy részének átadása megtörtént. A társalgás nyelve olasz volt, amelyet a tolmács közvetített s csupán akkor fordult németre, amikor a segéd-tisztnek való információk közlésére került a sor.

Az ezredes megjelenése és modora a jelenlévőkre igen jó hatással volt. Kifogástalan katonai és előzékeny uriember hatását keltette mindenkiben.

Az egész formalitás csupán pár percig tartott. Utána az ezredes ismét kocsiba ült és a számára kijelölt szállására hajtott.

A tömeg kíváncsiskodása ekkorra már a tetőfokát érte. Az óra gyorsan haladt a három felé és a cseheknek semmi nyoma. Néha néha érkeztek ugyan kocsik tisztekekkel, jöttek tisztek lovakon is, de a csapat zöme csak három óra után pár perccel ért be a városba.

Tiszta uj uniformisba öltözött katonák menetelő csapatát nyitott utat a vármegyeháztérre tolongó tömegem át.

Előttünk ismeretlen, indulószzerű dalokat énekelve hasonló kíváncsisággal néztek körül az idegen városban.

Az olasz formaruha, de különösen a polgári színezetű tollas kalap szokatlanságával keltett érdeklődést.

Mikor a szakaszok elvonultak a kaszárnyákba, utánuk a trén végtelennek látszó sora következett.

A megrakott szekerek dübörögve gurultak alá a vármegyeház dombjáról. Az ősi falakban megreztek az ablakok.

Az utolsó szekér után megindult a tömeg is. Előbb hangos rikácsolással fajult a csöcselék és a gyermekek hangja, utóbb morajló búcsújárókhoz hasonlított a szétáradó sokaság, amelynek egy része a kaszárnyákig kísérte a bevonulókat.

Különbön csend és rend volt mindenütt. A megszálló csapatok belepottyantak a békeség

A bünt szörnyűnek látja Shakespeare. „A kezdett bűn istápjá ismét bűn”. (U. o.) A bűnös „a vért oly mélyen gázolja már, hogy talán bajosabb az átkelesnéi — megfordulni neki”. (U. o.) Végső szava a bűnösnek: „Bolond, ki hisz a pokol bűvében”. (U. o.)

Általában a bűnösökről ezt állapítja meg: „Rongyokon keresztül látszik a kis vétek is, prémes bekecs és palást mindent befed. Borítsd arannyal a bünt s a törvény lándzsája rajta kártétlen török meg: göngyöld rongyokba s a törpe szalmaszál keresztül szúrja”. (Leár király.)

* * *

Shakespeare-nél a legsötétebb idő az: — amikor a rabszolga lelkek is kardot viselnek, habár becsületérzésük nincsen; amikor mosolygó látrok, mint patkányok, lerágják a szülőt gyermekével összekötő legszentebb kötelet; amikor az igazság csak kutya, amelynek ölben a helye; amikor a piszok magának tetszeleg. (Leár király.)

* * *

A legnagyobb tragikum Shakespeare-nél a — jóság tragikum. A jó ember, akinek jóságával visszaélték, akit teljesen kihasználtak, a végén már csak párával és langyos vízzel vendégelheti meg a szájbarátokat, a szörnybarátokat, azután kénytelen kirohanni az erdő magányába

kellős közepébe. Nem is vártatt sokáig magukra, máris szétoszolva a városba négyes, ötös csapatokban járták be az utcákat, ahol a járókelők kíváncsi szemei kielégülést nyerhettek.

Mire tehát leszállt a zímankós délutánra a csatakos este, Ungvár nem volt többé a maga ura. A mesziről kóborló szél idegenül fordult vissza és ködött borított a megszállt városra, amelyben álmosan pislogtak az uccaszéli villanylámpák . . .

A gimnázium ügye.

A „Kárpát” ez évi 2-ik száma, az ungvári róm. kath. főgimnázium állásfoglalása ügyében, a „Hírek” rovatában megjelent cikkére a következőket jegyzem meg:

1. Aki haragszik annak nincs igaz. (Példabeszéd.)

2. Igaz, hogy eszményi elhelyezésre a „ruszin ügy” csak egy nyerhetne megoldást, ha a van-nincs kormány által kiadott „ruszin néptörvény” szerint nemcsak a központi kormányzóság helyeztetik Munkácsra, de az összes ruszin ügyekhez tartozó közoktatási intézmények is ott lehetnének elhelyezést.

Magától értetődik, a cikk, melyről szó van, ez utóbbit nem említi, — csak jetteti; de tán maguk a ruszinok se kívánják ezeket, azonj ismert igazságnál fogva, hogy könnyebb a meglévő intézményeket tovább fejleszteni, mint újakat létesíteni, annál is inkább, mert fiatal köztársaságunknak e célra bizonyosan nincs még alapja, s így sem marad egyéb, mint a régiakat kevesebb költséggel tovább fejleszteni.

Ami igaz, az a ruszinokra is igaznak kell hogy maradjon. Ha a tótok, szerbek, románok kaphattak és kaphatnak gimnáziumokat, ugy ezeket a ruszinoknak, akik idáig nyugodtan vártak, nem követelik, saját nemzetiségi ügyüket a mindenkori kormányok bölcs ítéletére bízták, — de az új időkben, az új kormányformában más-kép követelik a közoktatási ügyeiket berendezni, szintén meg kell kapniok. Ezen lépésüket minden magyar embernek, vallásfelekezet nélkül támogatni, előmozdítani kell.

Hogyan és hol? Csak Ungvárot és pedig a „Káposzta és kecske” példabeszéde szerint. Ugy, hogy az ugys megszűnő állami agyagipari szakiskolából az állam és a város tulajdonjogainak rendezése után, — csekély költséggel egészséges és kényelmes polgári fiúiskola rendezhető be. Az üresen maradt régi reál, — most polgári iskolai helyiségek a ruszin gimnázium továbbfejlesztésére szolgálhatnak. A ruszinok elnének szívük gyágyát, saját, — nemzeti-

s megutálni az embert és önmagát. (Athéni Timon) Ott már csak gyökeret kér a földtől s midőn gyökér helyett aranyat talál, ettől is megundorodik. Megássa sírját és az őt jóságával szerzett föméltsóságába visszahívóknak ezt feleli: „Egy gyásztemet gyászlelkétől elhagyatva fekszik itt.” (U. o.)

* * *

Shakespeare sötét tragikumait — amint említettük — a tiszta látás és a szabadságrat-
reklvés követik. „A szabad ember a tökéletes és valóban szép ember, míg a szolgáló ember a természet szégyene és sem égi sem földi vigasztalása nem lehet. A heroizmusnak, a hősiességnek teljessége: a lelki egyensúly. A viszonylagos és nem állandó lelki egyensúly is többet ér a tömegember gépies ösztönéleténél. Hát még az állandó lelki egyensúly! Az ember rendeltetése nem az, hogy személyisége beleolvadjon a közös világfolyamatba, hiszen szabadság az életünk. „Ha erényünk nem hat ki minmagunkból, annyit ér, mintha nincs”. (Szeget szeggel.)

* * *

Leteszem Shakespeare-t. Ejszaka van, sötét nagy éjszaka. És az átolvasott részek közül egy néhány nagyon-nagyon a lelkembe kapott. . .

ségi otthont kaphatnának és bizonyosan továbbra is eddigi hazafiai érzéssel és szeretettel nevelnék saját utódaikat a magyar haza megerősítésére. Az új hasznokat megbecsülni ma még nem lehet, sőt tán haszon ebből nem is háramlanék azért, mert az a szorosabb kapocs, melyet az utóbbi 20—25 év alatt a ruszinok bölcs és előrelátó kormányzói a róm. és gör. katolikusok között létesítettek, a kölcsönös megértéssel, az egymáshoz való közeledéssel elértek, meglazulnak, már pedig a lazult állapotok sehol sem hoznak jót, vagy haznot.

A régi jó egyetértést és keresztényi szeretetet mindkét felekezethez, okulva a mostan divó és dúló vallásellenes világban, ápolni kell, annál is inkább, mert az egyenletlenkedés a népeknél nagy ellenszenvet kelte, a mi megint csak a hit és erkölcs hátrányára, kárára esnék. Ki szenvedné meg ezeket? Az intelligens elem; már pedig ez nem kívánatos.

Különbön... „Kaparj kurta, neked is lesz.”

Ungvár, 1919. január 18.

Dr. Kerekes István.

Városi közgyűlés.

A két napig tartó városi közgyűlés, amelynek kiemelkedő tárgya a lapunk múlt számában ismertett antalóczi vasút és ipartelep ügye volt, végre megnyugtató határozatot hozott ebben a régóta vajdú ügyben. Az első napi közgyűlés, amely 15-én d. u. volt, nem végződött pozitív eredménnyel s így 16-án délután folytatta az antalóczi ipartelep kezelésének ügyét, amelynek eredményeképpen, az ipartelep minden magánérdekeltség kizárásával városi kezelésbe került.

A képviselőtestület szerdai ülésén ugyanis a pénzügyi bizottság javaslataira a városi tanács egy magánérdekeltség, Lám Elemér és 8 társából álló konzorcium kezelésébe ajánlotta átadni az üzemet, amely konzorcium a városnak 15 százalék vagyon és haszonrészesedést akart juttatni. A képviselőtestület azonban nem hagyta jóvá a tanács megállapodását, mert az ülésen Rothman Lipót és társai 25 százalék részesedést ajánlottak fel a városnak és egy bizottság küldetett ki, hogy a két érdekeltséggel tárgyaljon.

A tárgyalások eredményéről a képviselőtestület másnap közgyűlésén a városi főmérnök és Árkó Ákos számoltak be, felolvasták és elkészített tervezetet és közölték, hogy a Rothman-féle érdekeltség meg sem jelent a bizottság előtt és így a Lám-féle konzorcium szerződés-tervezetét ajánlották elfogadásra.

A tárgyalásokból megállapíthatjuk, hogy a harmadfél óráig tartó közgyűlésen a tárgy érdeméhez nagyon kevesen szólottak hozzá. Kerekes István dr. 25 százalék vagyonrészesedést kívánt. Árkó Ákos indítványára aztán a bizottság és az érdekeltség újabb tanácskozársra vonultak vissza, amely nem végződhetett eredménnyel már azért sem, mivel dr. Reisman Arnold a városi kezelésbe való vétel mellett szólalt fel. Ebben az értelembe szólattak még fel: Mérő Vilmos, Hámos Lipót, Székely Simon és még többen, mindnyájan a házi kezelés mellett foglaltak állást. Erre a közgyűlés egyhangulag úgy döntött, hogy az antalóczi vasutat és ipartelepét házi kezelésbe veszi és annak vezetésére egy tisztag bizottságot küldött ki. Ezzel az igazalmas gyűlés véget ért.

— **Elvágyva a világtól.** Elhagyatottságunknak rettenő nyomását már akkor is éreztük, amikor a vonatok pár hét előtt megállottak, most azonban, hogy a megszállói parancsból még a táviró és interurban telefon használatában is korlátoztatunk, valóban egy minden oldalról körülzárt és ostromlott vár képét nyújtja szerencsétlen városunk. Élelmiszereink meg tartanak ugyan, de cukruk, sónk és gyujtónk máris kifogyott. Élesztőt is uszoraon tudunk csak szerezni, faellátásunk pedig a minimumra csökkent. Ha ez tovább is így fog tartani, a nyomor út közöttünk tanyát és éhes gyermekek könyei fogják ostromolni az eget.

ÚJDONSÁGOK.

Köny és virág.

Heine: Buch der Lieder.

Könyemből virág fogan,
Ezer bimbó feslik,
Sóhajmból csalogánydal
Sir feléd napestig.

Virágom — ha szeretsz kincsem
Tíéd lesz mindahány
S ablakomnál vígan zengve
Csattog a csalogány.

H. Kiss Géza

— **Lelkészi kinevezés.** Berecz István munkácsai e. m. áldozópap *Keselymező-re* h. lelkészül nevezett ki.

— **Halálozás.** Csűrös Ferenc ny. postafőnök a múlt hétfőn meghalt. Az elhunytban egyik legmunkásabb polgártársunkat veszítettük el.

— **Kormánybiztos helyettes.** A minisztertanács Szabó Zoltán főszolgabíró, volt közéletmezei kormánybiztos helyettes, Ungvármegye helyettes kormánybiztosává nevezte ki.

— **Gyászír.** Horovitz Aladár tüzérhadnagy, Horovitz Ede nagyiparos polgártársunk fia, e hó elején a harctéren szerzett betegségében Budapesten elhunyt.

— **Tilosak a magyar lapok.** A megszálló cseh parancsnokság rendelete szerint minden fajta magyar lapok behozatala tilos. Ezután tehát a magyar lapok olvasásáról le kell mondanunk.

— **A toronyóra.** A róm. kath. templom toronyórája utóbbi időkben ismét vagy sehogysen jár, vagy pedig nagyon rosszul. Ezt mindenki látja, de azt már kevesen tudják, hogy ennek nem a róm. kath. templom gondnoksága az oka, hanem a városi magistratus, mert az óra tulajdonképpen városi óra, csak éppen hogy a róm. kath. templom tornyában — mint központi helyen — van felállítva. Az óra rossz működésével elégedetlenkedők forduljanak egyenesen a városi hatósághoz, mint amelynek gondoskodnia kell, hogy az óra állandóan és rendszeresen működjék.

— **Adomány.** Az ungvári róm. kath. hívek között fennálló Élő Rózsafüzér Társulat 200 K-t. küld lapunk útján a Keresztény Népkönyha céljára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

— **Elszedték a fegyvereket.** A megszálló cseh parancsnokság rendelete értelmében mindennemű lőfegyvert és oldalfegyvert e hó 16-ig elismervény ellenében be kellett szolgáltatni.

— **Az ungvári gör. kath. tanítóképzőben** és a vele kapcsolatos gyakorlóiskolában a spányoljárny és később a tüzvész miatt elrendelt szünet után a tanítást január 21-én kedden kezdik meg.

— **A falusiak beözönlése.** Az utóbbi időben szokásos berándulások, amelyeket a falusiak minden jó reményében naponként is megtettek, most a megszálló cseh parancsnokság rendelete után lényeges megszorításokkal történhetik. Ezután csakis azok jöhetnek a városba, akik községi igazolvánnyal igazolják, hogy itt valóban dolguk van.

— **Ukrán parlamentérek** Ungváron. A Munkácsot, Máramarosszigetét és Csapot megszálló ukrán csapatok parlamentiárai Ungvárra érkeztek, ahol a cseh parancsnoksággal tárgyalásokat folytattak. Megnyugtatóan közölik, hogy vérontás semmi esetre sem kerül a sor.

— **A ruszinok tiltakozása.** A ruszin néptanács tiltakozását fejezte ki a kormánytól a Szabó Zoltán kormánybiztossá váló kinevezése miatt csupán azért, mert Szabó Zoltán nem ruszin, hanem magyar.

— **Az árvizsgáló bizottság ülései.** Nagyban folyik az élelmi és közszükségleti cikkek árának megállapítása, amelyeknél átlag a békeárak százszázalékos felemlése az irányadó. Ilyenformán például a tej literje 1.50 koronában lett megállapítva (kettőhatvanat fizettünk érte,) a savanyú tejfelé 4 koronában, a vaj ára 16 ko-

ronában és így tovább le, egész a petrezselyemig és fel a borig, amelynek eladási ára nagyban 5—6 koronában, kicsiben kimérve 7 koronában lett megállapítva. Reméljük hogy ezeknek az áraknak nemcsak a papíroniész érvénylik, de a gyakorlatban is. Vagy talán ismét el fog tűnni minden élelmiszer a piacról, mint eddig történt minden makszimálás után? Akkor ez az állapítás is írott malaszt marad, mint régen, amikor az ármegállapító urak háztartásai részére csak tovább is uszoraon szerették be az élelmiszereket, azon elv alapján, hogy *ugy* vesszük *ahogy* adják, mert élni — minden makszimálás dacára is — csak kell. Az élelmickek makszimálása után rá fog kerülni a sor az ipari cikkek árának a szabályozására is.

— **Az Ukránok.** Mint értesülünk, az Ukránok átlépték a határt és Beregmegyének több mint a felét megszállották. Munkácsra mintegy 500 fegyveres ukrán katona vonult be.

— **A piaci árak leszorítása.** A megszállással kapcsolatban kezdetét vette a piaci árak leszorítása is, amely már régóta elviselhetetlen mérvet öltött.

— **A cseh katonák nem rekvirálhatnak.** A megszálló cseh csapatok parancsnoka egyzersmindkorra közhírré teszi, hogy a cseh katonáknak *nincs joguk sehohsem rekvirálni*. Ha rekvirálsra kerülne a sor, azt csakis *tisztek* fogják végezni, akik igazolvánnyal lesznek ellátva.

— **Elmaradt közigazgatási bizottsági ülés.** Mivel a vármegye törvényhatósági bizottsága nem ülésezett s így a közigazgatási bizottsági tagok megválasztása meg nem történtett a közigazgatási bizottsági ülés — elmaradt.

— **A kereknyei rémnapok.** Kereknye is kivette részét a múlt héten az elvesztett háboru utókövetkezményeiből. Valamelyik este ugyanis hét, teljesen felfegyverzett, katona rontott be a községbe, ahol különösen egy becsületes zsidó családot kinezott meg. Rákerült azonban a sor a falubeli védtelen emberekre is. Folytonos lövöldözésükkel is erőszakoskodásukkal rémületben tartották a községet. A korcsában ittak, egy szegény özvegy asszonynak pedig mindenét megették. Más alkalommal más kőbor katonák fosztottak ki ugyancsak ott egy szegény zsidó családot minden élelmiszerkészletéből. Az ilyen dolgok különben a legtöbb községben előfordultak. Nem is csoda, egy szélnek eresztett hadserg minden féken tartott aljas szenvedélye felszabadult és ez nem kímél sem életet, sem vagyont.

— **Porosztón** is nagy ribilót csaptak a fosztogatók. *Fekete* Tivadar körjegyző nem lévén otthon, lakását összezesték, úgy hogy a továbbiaktól csakis a segítségül hívott csehék mentették meg a jegyzőt és családját.

— **Remetevasgyáron** vasárnap, az istentisztelet alatt a szomszédos falvak leszerelt katonái nagymérvű rablást és fosztogatást rendeztek. Itt is a kivonult cseh katonák teremtettek rendet, bárha nem ment simán a dolog, amennyiben az esetnek egy halottja és 2 súlyosan sebesültje van. Az elfogott rablóknak 50 bot volt a büntetésük.

— **A csehék lefoglalták az adóhivalt.** Az állami javaknak lefoglalásából kifolyólag a cseh parancsnokság rátette kezét az adóhivatalokra is. Hasonlóképpen járt el a fateleppel, ahol még a faaprított is lefoglalta. Nagy aggodalommal néznek mindezek elé a város szellemi proletárjai, a nagyon is mostoha körülmények közé került tisztviselők és egyéb alkalmazottak, mivel éldd meg szó sem esett arról, hogy a lefoglalt állami javak és adók fejében fog-e a cseh parancsnokság törvényszerű ellátásukról gondoskodni. A pénztárakban tapasztalható pénzhiány máris nagyon sok szegényebb tisztviselő családot katasztrófális viszonyok közé sodort.

— **A városi mozgó** nem kimélve költséget és fáradságot, még a mai rendkívüli nehéz viszonyok között is tudott filmeket keríteni, hogy a lakosságnak szórakozást nyújtson. Éppen ezért ez az intézményünk a legnagyobb pártfogást érdemli meg.

— **A polgármester nem mond le.** Az elterjedt hírekkel szemben állapítjuk meg, hogy a polgármester nyugdíjaztatását nem kérte.

— **Betörés.** Szobránczról írják, hogy ott a cseh megszállás után *Török* Hermin grófnő lakásában betörők jártak, akik egy hordó bort és az összes füstölt húst és kolbászt elvitték.

— **Mérik az alkoholt.** Ugy vesszük észre, hogy a sör kimerés máris kezdetét vette egyes vendéklőkben. Az alkohol tilalom ezzel lényegesen enyhülésen megy át.

— **A kath. kör felügyelő állására** az elnökség pályázatot hirdet. A felügyelő kötelessége, hogy a kör helyiségeit rendben tartsa és a tagok ottléte idején a körben tartózkodják. Ezért lakást és évi 960 K. fizetés kap. Az állás betöltésére vállalkozók *Tahy Ábris* elnöknel jelentkezzenek.

— **Múlt évi gyűjtésünk.** Különböző jótékonycélokra való gyűjtésünk összege az elmúlt esztendőben 2638 K. 50 fillért tett ki. Az adományok a következő célokra érkeztek be: *Molnár Gábor* árváinak 305 K. A vak katonáknak 540 K. Az ungvári róm. kath. fiuinternátusra 840 K. A keresztény népkonyhának 943 K. 50 fill. Egy szegény diáknak 10 K. Összesen 2638 K. 50 fill. Itt természetesen csakis azok az adományok szerepelnek, amelyek *lapunk útján* érkeztek rendeltetési helyükre.

— **Köszönetnyilvánítás.** A siketnémák ungvári intézete igazgatósága hálás köszönetet mond a siketnémák karácsonyi megörvendeztetésére juttatott következő nemes adományokért: *Románecz Gizi* gyűjtőivén: *Czibur Sándor* 10 K, dr. *Szöke Andorné* 5 K, *Karczub Géza* 10 K, dr. *Pogányiné* 5 K, *Persziña Margit* 5 K, *Hrabár Sándorné* 8 K, *Kiss Dezsőné* 5 K, *Lám Elemér* 10 K, *Özv. Papp Antalné* 10 K, *Románecz Mihály* 5 K, *Ambrózy Gyuláné* 10 K, dr. *Novák Béláné* 5 K, *Popovics Miklósné* 5 K, *Theodorovics Jánosné* 10 K, *Sznistsák Nándorné* 10 K, *Hannel Antalné* 5 K, *Özv. Szieber Edéné* 10 K. Összesen 125 K. *Farkas Erzsébet* és *Fincicky*

Ida gyűjtése: *Kardos Emilné* 10 K, *Virányi Sándorné* 10 K, *Lám Elemérné* 10 K, *Lukács Gézané* 10 K, *Tshamlerné* 10 K, *Levy Karola* 10 K, *Dr. Kaminszky József* 8 K, *M. M. 5 K*, *Lám Gyuláné* 5 K, *Groszman Emil* 5 K, *Bródy Miklósné* 10 K, *Gersil Manó* 10 K, *Balázs Soma* 10 K, *Kovács Aladár* 10 K, *Lendvai Aladár* 10 K, *Schneck Jenő* 10 K, *Halász Ibolyka* 10 K, *Klein Ignác* 10 K, *Füllöp Vilmos* 5 K, *Glück József* 5 K, *Bródy Béláné* 10 K, *Demjanovics Ivánné* 20 K, dr. *Eperjessy József* 6 K. Összesen 209 K, *Petrik Jenő* 10 K, *Szentelendők* 8 K, *Tóth Gyula* gyűjtőivén: *Tóth András* 2 K, *Keszli Mihály* 3 K, *Paulincsák Anna* 2 K, *Nagy János* 2 K, *özv. Mihalsikné* 2 K, *N. N. 1 K*, *Kosinszky János* 1 K, *Szomják János* 1 K, *Szomják Margitka* 1 K, *Rutsek Ágnes* 1 K, *N. N. 1 K*, *Tóth Endréné* 1 K. Összesen 17 K. *H. Kiss Géza* gyűjtőivén: *Fodor Károly* 30 f, *Darn Sándorné* 2 K, *Doboviczi Jánosné* 60 f, *Kopjady D.* 5 K, *Harmath Ödön* 5 K, *Arday J.* 1 K, *Huszka F.-né* 60 f, *Füzeséry József* 2 K, *Balla Mihályné* 30 f, *Kiss János* 1 K, *Balla László* 1 K, *Váradai György* 2 K, *Boros Andrásné* 1 K, *Frankó Györgyné* 1 K, *Mészáros Vendelné* 1 K, *Basa László* 2 K, *Daru Sándor* 2 K, *N. N. 20 f*, *H. Kiss Gézané* 10 K.

Összesen 36 K. *Weinberger Ilus* gyűjtése: *Scheiber Samu* 10 K, *Weisz Márton* 3 K, *Kaufmann Arthur* 4 K, *Kaufman Zoltán* 2 K, *Gottlieb Dezső* 4 K, *Jakovovits Lipót* 4 K, *Molnár Sanyi* 4 K, *Sichermann Feri és Endre* 2—2 K, *Groszmann Náci* 1 K, összesen 36 K. *Kozár Lajos* 10 K, *Grosz Rezső* 10 K, *özv. Kölcsei Kende Péterné* 100 K, *Gulácsy Ignác* 10 K, *Terray Elek* 20 K, *Korsinszky Jánosné* 5 K, *Csuha Istvánné* 100 K, *Vörös Károly* 20 K, *özv. Nehrebeczky Györgyné* 10 K, *Kun Elemér* 10 K, *Tahy Ábris* 50 K, *Blanár Ödön* 10 K, *Güntzler Henrik* 5 K, *Dinovics Zoltán és Jenőke* 5 K. Természetben adakozott: *Vozár Lászlóné* 2 métermáza burgonyát, 7 kg. gerstlit; *Ungmegyei Patronázsegylet* 5 drb. fű és 5 drb. leányruhát; *Özv. dr. Preusz Adolfné* 1 kosár almát; *Bernáth Zsigmond* játékok; *Kakassy Sámuelné* játékok; *Sztankóczy Lenke* 1 kosár körtét; 1 kosár diót; *dr. Novák Endréné* 1 kosár almát, 1 kosár diót és 1 doboz lekvárt, *Krupcsinszky Mihályné* 1 zsák burgonyát.

Lapkiadótulajdonos:
FÖLDESI GYULA

Ha bátor és szókimondó lapot
akar olvasni, fizessen elő
a „Határszéli Ujság”-ra.

FÖLDESI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE, UNGVÁR.

Készít megrendelésre mindennemű nyomtatványokat u. m. meghívókat, eljegyzési és esketési kártyákat, rovatos kimutatókat, névjegyeket, zárszámódásokat, műveket, havi folyóiratokat, gyászjelentéseket, és körleveleket stb. :-:

Jutányos árak.

Pontos és izléses mukáért felelőséget vállal.

Vállal könyvek, díszművek kötését s díszmunkák és paspartoutok izléses előállítását.